

Dokumentace systému řízení kvality

Směrnice

Název útvaru, kde jsou pořizovány kopie:	Výtisk č.:
	(číslo řízené kopie na útvaru)

Laboratorní příručka

Patologicko – anatomického oddělení

Nemocnice Znojmo, p. o.

Verze č. 13

Účinnost od 1. 7. 2025

Zpracoval	Přezkoumal	Schválil
Markéta Dvořáčková v.r. Vrchní laborantka PAO	MUDr. Jan Havran v.r. Manažer kvality PAO	MUDr. Jiří Lenz, Ph.D. v. r. Primář PAO

Obsah

1	Účel.....	4
2	Oblast platnosti	4
3	Pojmy a zkratky	4
3.1	Pojmy.....	4
3.2	Zkratky.....	5
4	Informace o Patologicko-anatomickém oddělení	5
4.1	Identifikace oddělení:	5
4.2	Provozní doba	6
4.3	Kontakty	6
4.4	Akreditace pracoviště	7
4.5	Program řízení kvality	7
4.6	Komunikační prostředky	7
4.7	Spektrum nabízených služeb PAO.....	7
4.8	Vyšetřování smluvními laboratořemi – využívání služeb konzultantů	7
4.9	Místa odběru biologického materiálu	8
4.10	Příjem biologického materiálu	8
4.11	Personální obsazení	8
5	Metody zpracování materiálu.....	8
5.1	Základní histologické a cytologické metody barvení.....	8
5.2	Speciální histologická barvení	9
5.3	Imunohistochemické a imunocytochemické metody.....	9
5.4	Peroperační biopsie „KRYO“.....	10
6	Požadavky na zasílání biologického materiálu	10
6.1	Žádanka	10
6.2	Laboratorní vyšetření pro samoplátce	11
6.3	Doordinovaná vyšetření, ústní požadavky na vyšetření	11
6.4	Odběr materiálu	12
6.4.1	Značení preparátů	12
6.4.2	Odběrové nádoby	12
6.4.3	Fixace	13
6.5	Transport materiálu na oddělení:	14

6.6	Speciální požadavky na odběr dle povahy materiálu	14
6.6.1	Nejčastější chyby při odběru biologického materiálu:	15
7	Příjem materiálu	15
7.1	Řešení neshod při příjmu materiálu a kritéria pro odmítnutí	15
8	Vydávání výsledků a komunikace s laboratoří	16
8.1	Hlášení výsledků telefonicky	17
8.2	Časová dostupnost výsledků	18
8.3	Opravy výsledkových listů	18
8.3.1	Chyba vzniklá na straně žadatele	18
8.3.2	Chyba v rámci PAO v průběhu vyšetřování	18
8.3.3	Oprava výsledku vyšetření po odeslání výsledku žadateli	19
8.4	Způsob řešení reklamací a stížností	19
8.4.1	Řešení reklamací	19
8.4.2	Řešení stížností	19
8.5	Konzultační činnost laboratoře	20
9	Postup při výpadku nemocničního informačního systému (NIS)	20
10	Autopsie	20
10.1	Provádění pitev	20
10.2	Označení a transport těla	22
10.3	Výsledek pitvy	23
10.4	Výdej těl zemřelých pohřební službě	23
11	Zrušovací ustanovení	23
12	Související dokumenty	23
13	Přílohy	24
14	Administrativní list	24

1 Účel

V laboratorní příručce najdete přehled všech vyšetření prováděných na Patologicko-anatomic-kém oddělení včetně časové dostupnosti výsledků jednotlivých vyšetření, dále potřebné informace týkající se preanalytické fáze, která může významně ovlivnit kvalitu vyšetření.

Laboratorní příručka je k dispozici na internetových stránkách Nemocnice Znojmo www.nemzn.cz, v sekci „Pracoviště“ a dále v oddíle „Patologicko -anatomické oddělení“.

Patologicko-anatomické oddělení se dělí na:

- autoptickou jednotku
 - pitevní část
 - chladicí zařízení
- laboratoře:
 - bioptická/nekroptická laboratoř
 - imunohistochemická laboratoř
 - cytologická laboratoř

2 Oblast platnosti

Laboratorní příručka je závazná pro:

- lékaře a další zdravotníky na jednotlivých útvarech
- nezdravotnický personál
- personál PAO
- ostatní klienty PAO

3 Pojmy a zkratky

3.1 Pojmy

Pojem	Vysvětlení pojmu
Zdravotnická/klinická laboratoř	laboratoř pro biologická, mikrobiologická, imunologická, chemická, imuno hematologická, hematologická, biofyzikální, cytologická, patologická nebo jiná vyšetření materiálů pocházejících z lidského těla za účelem získávání informací pro diagnózu, prevenci a léčbu nemocí nebo pro hodnocení lidského zdraví, a poskytující konzultační poradenské služby, které pokrývají všechny aspekty laboratorního zkoumání, včetně interpretace výsledků a doporučení k dalšímu odpovídajícímu vyšetřování
Preanalytická fáze	kroky začínající v chronologickém pořadí požadavkem lékaře a zahrnující vystavení žádanky o vyšetření, přípravu pacienta, odběr primárního vzorku a dopravu do laboratoře nebo v rámci laboratoře a končící zahájením postupu vyšetření.
Postanalytická fáze	procesy, které následují po vyšetření včetně systematického přezkoumání, formátování a interpretace, schvalování ke zveřejnění, předkládání zpráv a předávání výsledků a uložení vyšetřených vzorků.
Primární vzorek, vzorek	soubor sestávající z jedné nebo více částí původně odebraných ze systému

Pojem	Vysvětlení pojmu
Časová dostupnost výsledku	časový interval od přijetí vzorku biologického materiálu laboratoří do zveřejnění výsledku vyšetření
Zákazník	příjemce produktu (služby) Patologicko-anatomického oddělení. V úseku autopsie zemřelý pacient a lékař, který nařídil pitvu; v laboratorní části lékař, event. samoplátce či jiný žadatel požadující vyšetření biologického materiálu

3.2 Zkratky

Zkratka	Vysvětlení zkratky
BM	biologický materiál
EO	Ekonomický odbor NZ
FNUSA	Fakultní nemocnice U Svaté Anny
KRYO	peroperační vyšetření nativního biologického materiálu metodou zmrazených řezů
NASKL	Národní autorizační středisko pro klinické laboratoře
NIS	nemocniční informační systém
NZ	Nemocnice Znojmo
OKB	Oddělení klinické biochemie
ORKO	Oddělení radiační a klinické onkologie
PAO	Patologicko- anatomické oddělení
SPP	Standardní pracovní postup
SŘK	Systém řízení kvality
ÚPS	Ústavní pohotovostní služba
v.r.	vlastní rukou
ZL	zdravotní laborant/ka

4 Informace o Patologicko-anatomickém oddělení

4.1 Identifikace oddělení:

Název organizace	Nemocnice Znojmo
Identifikační údaje organizace	IČO: 00092584, DIČ: CZ00092584
Typ organizace	příspěvková
Statutární zástupce organizace	ředitel nemocnice
Adresa	MUDr. J. Janského 11, 669 02 Znojmo
	www.nemzn.cz
Název oddělení	Patologicko-anatomické oddělení
Identifikační údaje oddělení	IČP: 83001471
Adresa pracoviště	MUDr. J. Janského 11, 669 02 Znojmo
Umístění	Samostatná budova D uvnitř areálu Nové nemocnice

Okruh působnosti laboratoře	biopsie a cytologie pro akutní i neakutní lůžkovou i ambulantní péči v Nemocnici Znojmo a privátním sektoru, nekropsie pouze pro nemocnici Znojmo
Primář oddělení	MUDr. Jiří Lenz, Ph.D.
Lékařský garant odbornosti 807, 823	MUDr. Jiří Lenz, Ph.D.
Vedoucí laborantka	<i>Markéta Dvořáčková</i>

4.2 Provozní doba

Patologicko-anatomické oddělení zajišťuje provoz:

Po – Pá 6:00– 15:30 h pracovní doba

Příjem vzorků BM: v pracovní dny průběžně od 6:30 do 15:00 hod. (blíže kapitola 4.10)

Konzultační služba v oblasti bioptických, cytologických a nekroptických vyšetření:

poskytujeme denně v pracovní dny od 7:00 do 15:30. Tel.: 515 215 433, event. kl. 431,430.

Provozní doba administrativní kanceláře: v pracovní dny od 7:00 do 15:30.

Příjem zemřelých k dočasnému uložení v chladicím zařízení: probíhá v režimu 24/7

- V pracovní dny v době od 6:00 – 14:30 zajišťuje svoz sanitář PAO
- Mimo uvedenou dobu zajišťuje svoz sanitář sloužící ÚPS

Výdej zemřelých: v pracovní dny od 8:00 do 14:00

4.3 Kontakty

Funkce/pracoviště	Jméno, příjmení	Telefon	E-mail
primář	MUDr. Jiří Lenz Ph.D.	515215478	jiri.lenz@nemzn.cz
zástupce primáře	MUDr. Michal Voňavka	515215433	michal.vonavka@nemzn.cz
manažer kvality	MUDr. Jan Havran	515215430	jan.havran@nemzn.cz
vedoucí laborantka	<i>Markéta Dvořáčková</i>	515215432	<i>marketa.dvorackova@nemzn.cz</i>
lékaři	MUDr. Monika Bartůňková	515215430	monika.bartunkova@nemzn.cz
	<i>Ielyzaveta Apanasenko</i>	515215431	<i>Ielyzaveta.Apanasenk@nemzn.cz</i>
	MUDr. Jan Havran	515215430	jan.havran@nemzn.cz
správce dokumentace	<i>Markéta Dvořáčková</i>	515215432	<i>marketa.dvorackova@nemzn.cz</i>

příjem vzorků BM	laborantka	515215291	
---------------------	------------	-----------	--

4.4 Akreditace pracoviště

- PAO je od 13. 6. 2007 držitelem certifikátu systému managementu jakosti dle normy ISO 9001 uděleným firmou Det norske veritas s každoročně prováděnými audity.
- Pracoviště je evidováno v Registru klinických laboratoří NASKL při ČLS JEP a disponuje osvědčením o splnění podmínek Auditů II NASKL pod číslem 0491.
- získalo 20. 10. 2006 akreditaci pro specializační vzdělávání v oboru patologická anatomie s platností 10 let. V roce 2017 byla platnost akreditace prodloužena o 8 let.

4.5 Program řízení kvality

Veškerý provoz PAO se řídí dle řízené dokumentace, která je pravidelně revidována. Je zaveden systém interní kontroly kvality (dle samostatné směrnice IKK).

Externí hodnocení kvality je zajišťováno systémem externího hodnocení kvality SEKK spol. s.r.o.

4.6 Komunikační prostředky

Používaný software: nemocniční informační systém Stapro-Akord.

4.7 Spektrum nabízených služeb PAO

Patologicko-anatomické oddělení poskytuje následující služby:

- Bioptická vyšetření
 - histologická vyšetření tkání – základní a speciální barvení, histochemie, imunohistochemie
 - peroperační vyšetření (kryo)
 - cytologická vyšetření – včetně imunocytochemie (mimo gynekologickou cytologii)
- Nekroptická vyšetření
 - patologicko-anatomické pitvy
 - histologické vyšetření tkání vzorků tkání odebraných při pitvě
- Dočasné uložení těl zemřelých do doby předání pohřební službě
- Konzultace v oblasti bioptických, cytologických a nekroptických vyšetření.

4.8 Vyšetřování smluvními laboratořemi – využívání služeb konzultantů

Smluvní laboratoř je externí laboratoř, do níž je zasílán biologický materiál k doplňujícím, nebo potvrzujícím vyšetřením a vypracování zprávy (*např. při nutnosti provedení rozsáhlejší imunohistochemie, molekulárně-genetického vyšetření*).

PAO využívá služeb konzultantů ke zpřesnění a k potvrzení sporných diagnóz v oborech histopatologie, cytologie a v příbuzných oborech.

PAO ostatních druhů služeb smluvních laboratoř nevyužívá.

Výsledky vyšetření ve smluvní laboratoři jsou připojeny k výsledkové zprávě formou dodatku.

Seznam konzultantů:

- Fakultní nemocnice Brno – Ústav patologie
- Fakultní nemocnice Brno – IHOK, centrum molekulární biologie a genové terapie
- Masarykův onkologický ústav – Oddělení onkologické patologie
- Bioptická laboratoř s.r.o. - Plzeň

4.9 Místa odběru biologického materiálu

Odběry biologického materiálu se provádějí:

- na klinických pracovištích u lůžka pacienta
- na operačních a endoskopických sálech
- u praktických lékařů a ambulantních specialistů
- v PAO - na úseku autopsie

4.10 Příjem biologického materiálu

Příjem fixovaného histologického materiálu	Po-Pá 06:30 – 15:30
Příjem nativního histologického materiálu	Po-Pá 07:00 – 15:00
Příjem cytologického materiálu	Po-Pá 06:30 – 15:00
Příjem peroperačních biopsií	Po-Pá 07:30 – 14:30
Kontakt na příjem biologického materiálu	515 215 291
Místo příjmu biologického materiálu	Laboratoř PAO

4.11 Personální obsazení

Zpracování vzorků v základním laboratorním provozu zajišťují zdravotní laborantky i laboratorní asistenti. Ve speciálních laboratořích zajišťují provoz pouze zdravotní laborantky se specializačním vzděláním v oboru histologie.

Pomocné práce v laboratoři a práce související s prováděním pitev provádějí sanitáři/ky/, kteří absolvovali odpovídající kurz.

Vlastní vyhodnocení bioptických vzorků, cytologií, speciálních vyšetření a provádění pitev zajišťují lékaři s příslušnou kvalifikací.

5 Metody zpracování materiálu

5.1 Základní histologické a cytologické metody barvení

Veškerý bioptický a nekroptický materiál je po přijetí a dostatečně dlouhé fixaci makroskopicky popsán a zpracován („přikrojen“) lékařem a dále podstupuje standardní formol-parafinový proces. Při něm je zalit do parafinových bloků, nakrájen na mikrotomech na 2-5 µm na podložní skla a obarven základním barvením hematoxylin-eosin.

Cytologický materiál (moč, laváže, likvor, plicní cytologie, výpotky či jiné punktáty, kromě nátěrů štítné žlázy) je standardně zpracován metodou cytopsinu a obarven základním cytologickým barvením Papanicolaou.

Nátěry punkcí štítné žlázy jsou standardně barveny barvením May Grünwald – Giemsa Romanovski.

5.2 Speciální histologická barvení

Vedle výše uvedených základních metod barvení využíváme k průkazu specifických struktur či chemických sloučenin speciální barvení, která jsou prováděna dle potřeby u konkrétních případů z indikace lékaře PAO.

Speciální histologická barvení	
Alciánová modř	Znázornění kyselých mukopolysacharidů
Kongo červeň	Znázornění amyloidu
Fouchet	Znázornění bilirubinu
Gömöri	Znázornění retikulárních vláken
Hale	Průkaz kyselých mukopolysacharidů
Helicobacter pylori	Průkaz bakterie Helicobacter pylori
Barvení vápníku dle Kossa	Průkaz vápníku
Masson - modrý trichrom	Znázornění kolagenních vláken
Mucikarmín	Znázornění hlenu
Orcein	Znázornění elastických vláken
PAS	Průkaz polysacharidů
PAS-ALC	Průkaz polysacharidů
Perls	Průkaz železa
Průkaz glykogenu	Průkaz glykogenu
Van Gieson	Znázornění kolagenních vláken
Ziehl Neelsen	Průkaz mykobakterií
Gram	Průkaz bakterií

5.3 Imunohistochemické a imunocytochemické metody

Imunohistochemie umožňuje in situ identifikaci antigenních částí buněk nebo tkáňových struktur včetně sekrečních produktů technikou využívající mono nebo polyklonální protilátky.

Přehled dostupných imunohistochemických protilátek je uveden [v příloze Laboratorní příručky](#).

5.4 Peroperační biopsie „KRYO“

Metoda zmrazených řezů je zpracování tkáně rychlým zmrazením, následným nakrájením a obarvením základním barvením hematoxylin-eosin. Zpracování materiálu je rychlé a umožňuje odečtení biopsie v poměrně krátké době. Vzhledem k tomu, že výsledné řezy a barvení nedosahují kvality standardního formol-parafinového procesu, je metoda vhodná pro stanovení rychlé pracovní diagnózy a hodnocení je spíše orientační (rámcová klasifikace či určení biologické povahy léze).

Diagnostická výtěžnost peroperační biopsie je vždy menší oproti standardnímu parafinovému postupu.

Tuto metodu provádíme v pracovní dny mezi 7:30 – 14:30, přičemž nelze vyšetřit tkáň kalcifikovanou. Výsledek je bezprostředně (dle technických možností a množství dodaného materiálu do 20-30 minut od přijetí) telefonicky hlášen žádajícímu lékaři. Po nahlášení výsledku je zbytek materiálu fixován 10% formalínem a dále zpracován běžným způsobem.

Požadavky na preanalytickou fázi vyšetření:

- a) **požadavek na vyšetření nutno minimálně hodinu předem telefonicky nahlásit na tel. č. 515 215 291, 515 215 432**
- b) zasílá se nativní materiál, který musí být doručen ihned po odběru, na žádance musí být uveden čas odběru s přesností na minuty
- c) materiál musí být označen identifikačním štítkem
- d) s materiálem musí být doručena žádanka s uvedením telefonního čísla, na které má být nález sdělen a jméno lékaře, který vyšetření požaduje
- e) na žádance musí být uvedena lokalizace, ze které byl materiál odebrán a diferenciálně diagnostická rozvaha popř. dotaz, který má vyšetření zodpovědět
- f) **biologický materiál musí být doručován pouze poučeným sanitářem centrálního operačního traktu**

6 Požadavky na zasílání biologického materiálu

Přesné provedení bioptického nebo cytologického odběru a jeho správné transportování do laboratoře je předpokladem spolehlivé histopatologické či cytologické diagnózy. Nesprávný postup při odběru, značení, fixaci či transportu materiálu výrazně omezí nebo či zcela zneemožní diagnózu, vystavuje pacienta opakovanému zákroku a komplikuje adekvátní terapii.

6.1 Žádanka

Ke každému materiálu zaslanému na PAO musí být přiložena řádně vyplněná žádanka.

Žádanka je jednotná pro histologické i cytologické vyšetření. Dostupná je pro intramurální žadatele na intranetu NZ v sekci „Vzorové formuláře / Žádanky, pracovní postupy“, lze ji také automaticky vygenerovat a vytisknout v rámci NIS.

Pro extramurální žadatele je dostupná na internetových stránkách Nemocnice Znojmo www.nemzn.cz, v sekci „Pracoviště“ a dále v oddíle „Patologicko -anatomické oddělení“.

Povinné údaje na žádance

- jméno a příjmení pacienta,

- rodné číslo (číslo pojištěnce), nebo datum narození vyšetřované osoby, které nebylo přiděleno rodné číslo
- pohlaví
- adresa místa pobytu vyšetřované osoby
- zdravotní pojišťovna pacienta (u samoplátců na skutečnost upozornit)
- klinická (hlavní) diagnóza (event. vedlejší diagnózy) pacienta
- titul, jméno a příjmení lékaře požadujícího vyšetření
- odbornost
- identifikace zdravotnického útvaru (IČZ)
- razítko útvaru žadatele a vlastnoruční podpis lékaře
- datum a čas odběru, (tj. vložení do fixačního roztoku)
- v případě rizikivosti vzorku (pozitivita HbsAg atd.) NUTNO OZNAČIT (i na nádobce)
- požadavky na druhy vyšetření
- povaha materiálu, anatomická lokalizace
- diferenciálně diagnostická rozvaha popř. dotaz, který má vyšetření zodpovědět
- v případě více materiálů od jednoho pacienta popis jednotlivých vzorků

Za potvrzení správnosti údajů na žádance odpovídá lékař požadující vyšetření. Veškeré údaje na žádance musí být vyplněny čitelně. Pokud se použije k identifikaci pacienta štítek, údaje na něm musí být jasně čitelné a štítek řádně nalepený.

Speciální informace dle charakteru vzorku	
Endoresekaty prostaty	- množství materiálu v gramech
Gynekologické vzorky endometria (včetně resekatů)	- datum poslední menstruace - informace o hormonální terapii
Průbojníkové excize (prováděné pro dermatitidy, dermatózy)	- podrobnější relevantní klinické a anamnestické údaje vč. základní dif. dg.
Peroperační vyšetření „KRYO“	- klapka pro nahlášení výsledku

6.2 Laboratorní vyšetření pro samoplátce

Vyšetření pro samoplátce se provádí na základě požadavku ordinujícího lékaře, který na žádanku s požadavkem zřetelně vyznačí, že se jedná o samoplátce. [Administrativní pracovníce](#) PAO v součinnosti s EO vystaví samoplátci doklad s kódy prováděných vyšetření pro pokladnu. Vzorek BM bude přijat k analýze. Výsledek bude vydán až po předložení dokladu o uhrazení poplatku za laboratorní vyšetření. Samoplátce uhradí poplatek na pokladně nemocnice.

6.3 Doordinovaná vyšetření, ústní požadavky na vyšetření

Základním způsobem požadování vyšetření je žádanka. Ústní nebo telefonické požadování speciálních histologických vyšetření (např. doordinovaná vyšetření z již zasláního vzorku) je možné ve výjimečných případech a musí být následováno dodáním nové žádanky.

Bez nové žádanky nelze doordinované vyšetření účtovat pojišťovnám a jiným plátcům, tj. provádí se na účet Nemocnice Znojmo. Pokud nebude hrozit nebezpečí z prodlení (rozhoduje patolog), budou výsledky ústně požadovaných vyšetření vydány (uvolněny do NIS) až po dodání nové žádanky.

Dodatečná vyšetření nepožadovaná akutně lze telefonicky přiojednat, ale výsledky budou uvolněné až po zaslání dodatečné žádanky.

Dodatečná vyšetření lze uskutečnit jen v případě, že zůstalo ještě dostatečné množství původního biotického vzorku.

6.4 Odběr materiálu

Biologický materiál je nutno dodávat na PAO v celku, tak jak byl pacientovi odebrán. Jeho případné dělení, nařezávání či rozstříhování musí mít vážný důvod ze strany klinického lékaře a musí být předem konzultováno s patologem.

Na jednu žádanku lze zaslat materiál z více lokalizací.

Na základě platné legislativy si dovoluujeme upozornit lékaře provádějící odběr na vyžadování informovaného souhlasu pacienta o prováděných výkonech.

6.4.1 Značení preparátů

Diagnosticky významné okrsky odebraného materiálu, na které chce klinik patologa upozornit, musí být označeny různými druhy stehů. V případě nutnosti orientace vzorků je možné použít systém krátkých a dlouhých, příp. jednoduchých a dvojitých stehů. Stehy musí být umístěny jednoznačně, na vzájemně kolmých topografických stranách. U párových orgánů a kožních excizi je nutné značit minimálně dvěma stehy (s uvedením lateralit vzorku), u ostatních nutné použít stehy tři. Popis stehů musí být uveden v žádance.

V případě značení resekatu radioaktivním jódovým zrnem musí být tento údaj výrazně vyznačený na žádance, aby nedošlo k přehlédnutí údaje a ztrátě zrna. Z důvodu jednoznačné lokalizace a identifikace značené struktury může každý samostatný materiál obsahovat pouze jedno jódové zrno. Zrno je vyhledáno pomocí navigační sondy, vyjmuto a odevzdáno na pracoviště Nukleární medicíny.

6.4.2 Odběrové nádoby

Biologický materiál je do laboratoře zasílán pouze v jednorázových plastových nádobách s dobře těsnícím víkem.

Nádoby musí být dostatečně velké, aby byl materiál celý ponořen ve fixační tekutině a nedotýkal se okolních stěn.

Nádoba nesmí být zevně kontaminovaná biologickým materiálem a potřísněna fixativem.

Nádoba musí být z boku (**nikoli na víku!**) označena identifikačním štítkem. Údaje musí být ve shodě s údaji na přiložené žádance.

Do jedné odběrové nádoby je možno vložit více rozlišených tkáňových vzorků. Nerozlišené vzorky z jedné lokality mohou být v neomezeném množství.

Tekuté vzorky, resp. materiál pro cytologická vyšetření, jsou na PAO zasílány ve zkumavkách s dobře těsnícím uzávěrem. V případě dodání materiálu ve vlastním odběrovém systému nesmí tento obsahovat ostré části (punkční jehly).

Při odběru velmi malého množství materiálu je vhodné materiál vložit přímo do histologických kazet mezi dva speciální molitany (do kazety vložit molitan, na něj umístit BM, přiklopit druhým molitanem a kazetu řádně uzavřít). Uzavřené kazety se vloží do transportní nádoby s fixativem.

Kazety je nutno řádně označit. Kazety se značí **vždy pouze na boky**.

Povinné údaje na identifikačním štítku umístěném na transportní nádobě:

Jméno a příjmení pacienta

Rodné číslo pacienta (číslo pojištění), nebo rok narození pacienta

Číselné označení nádob v případě dodání více nádob od jednoho pacienta (označení musí být shodné s číselným označením na žádance)

Povinné údaje na boku kazety:

Příjmení pacienta

Rodné číslo pacienta (číslo pojištění), nebo rok narození pacienta

Číselné označení vzorku (je-li vzorků od jednoho pacienta více) do závorky za příjmení

6.4.3 Cytologická skla

Fixované nátěry cytologického materiálu zhotovené mimo PAO musí být dodané s jednoznačným značením jednotlivých skel. Nátěry musí být zhotoveny tak, nezasahovaly do matovaného okraje skla určeného pro popis, v případě užití nematovaných skel nesmí zasahovat nátěr až do krajů skel a na jednom kratším konci musí zůstat cca 1-2 cm čisté pro označení.

Povinné údaje na cytologickém skle:

Příjmení pacienta

Rok narození

popř. značení jednotlivých skel čísly ve shodě s informacemi na žádance (dle topografie, různých lézí apod.)

6.4.4 Fixace

Správná fixace je nejdůležitější bod preanalytické fáze. Při vysychání (autolýze) tkáně dochází k poškození nebo úplnému znehodnocení biologického materiálu.

Pokyny pro fixaci:

- tkáň nesmí ležet volně na vzduchu
- tkáň musí být vložena co nejdříve do fixačního roztoku
- fixační tekutiny by mělo být 8 - 10× více než činí objem materiálu
- do odběrové nádoby se nejdříve nalije fixační roztok a teprve poté se vkládá materiál
- nefixovaná tkáň nesmí přijít do kontaktu s vodou (ani destilovanou), protože voda poškozují jemné struktury buněk a ztěžuje mikroskopické hodnocení
- pokud je potřeba tkáň vodou opláchnout, přebytek vody po oplachu je nutné odstranit, totéž platí pro fyziologický roztok
- Do zkumavky s tekutým materiálem na cytologické vyšetření je nutno ihned po naplnění zkumavky přidat dvě kapky 10% formalínu.
- Materiál na peroperační vyšetření je dodán nativní, tj. v nefixovaném stavu.

Akceptovaný fixační roztok: 10% formalín v pramenité vodě, nebo pufrovaný formalín v uzavíratelných transportních nádobách.

Formalín je bezbarvá zdraví škodlivá kapalina, silně dráždicí sliznice, patřící do skupiny karcinogenů první třídy. Při manipulaci s ním je nutno dodržovat přísná bezpečnostní pravidla. Materiál v jiných fixačních roztocích, vč. uzlinového roztoku methacarn, bude přijímán pouze po předchozí konzultaci.

6.5 Transport materiálu na oddělení:

Nativní materiál pro KRYO a cytologická vyšetření je nutné dodat pro zpracování na PAO ihned. Fixovaný materiál je nutno dodat na PAO do 24 hodin po odběru.

Materiál není vhodné uchovávat v lednici (nižší teploty zpomalují fixaci). Delší či kratší doba fixace může vést k omezení použití některých speciálních metodik (např. imunohistochemie). Pro transport fixovaného materiálu postačuje běžná pokojová teplota, je však nutné vyvarovat se přílišnému chladu či extrémně vysokým teplotám.

Odběrová nádoba musí být pevně uzavřena. S materiálem musí být doručena i řádně vyplněná žádanka.

Transport biologického materiálu zajišťují pověřené pracovníci jednotlivých oddělení NZ. Fixovaný materiál z nové nemocnice je možno doručit přímo do laboratoře nebo zanecháním v boxu „Patologie“ na OKB.

Pro ordinace lékařů v staré nemocnici a soukromých lékařů ve Znojmě je zajišťován svoz biologického materiálu do nové nemocnice svozovým vozidlem externí firmy RECIPE dle platného harmonogramu na OKB (zde je dále zařazen do boxu „Patologie“).

Box „Patologie“ na OKB je vybírán sanitářem PAO dvakrát denně.

6.6 Speciální požadavky na odběr dle povahy materiálu

Resekáty rektosigmatu a dělohy (i bez adnex)	transport na PAO v nativním stavu ihned po vyjmutí z těla
Resekáty totální prostatektomie a thyreoidektomie	stehem označit jeden z laloků (ideálně pravý), značení uvést na žádanku
Punkce prostaty	- jednotlivé punkční válečky vložit do samostatných kazet mezi molitany - kazety nutno označit pořadovým číslem
Konizáty čípku	značení stehem dle ciferníku (ideálně na čísle 12)
Cytologické nátěry	- nátěr v tenké vrstvě na odmaštěné podložní sklo (vata, jednorázová štětička) - zaschnutí nátěru bez další fixace - nesmí se vkládat do transportních krabiček vlhké - skla je nutné označit na matované části identifikačními údaji (příjmení, ročník narození) - skla musí být transportovány v krabičce nebo řádně zabaleny tak, aby nedošlo k jejich mechanickému poškození

Endoskopické vzorky	menší množství materiálu lze umístit přímo do kazety mezi dva molitany z jednoho ložiska lze vložit do kazety více fragmentů pro různé lokalizace jsou nutné samostatné kazety, event. transportní nádoby
---------------------	---

6.6.1 Nejčastější chyby při odběru biologického materiálu:

- materiál není vložen do fixačního roztoku hned po odběru - dojde k nevratnému poškození tkáně autolýzou
- příliš malý biotický vzorek – malá diagnostická výtěžnost
- mechanické zhmoždění tkáně nešetrnou manipulací – morfologické i antigenní změny tkáně
- použití nevhodné transportní nádoby či malého množství fixačního roztoku na velký objem tkáně – nedostatečná fixace tkáně s následnou autolýzou, deformace a přilepení tkáně ke stěnám nádoby
- špatné uzavření transportních nádob – kontaminace okolí biologickým materiálem, ztráta materiálu apod.
- nedostatečné údaje na žádance – důvod nepřijetí materiálu k vyšetření, limitace vyšetření
- časová prodleva při zaslání nativního materiálu – úplné znehodnocení tkáně autolýzou
- nepřidání formaldehydu k tekutým cytologickým vzorkům – autolýza buněk
- příliš malý objem cytologického vzorku (nejméně 0,3 ml)
- příliš silné a buněčné nátěry – nepřehlednost buněčných shluků, autolýza buněk
- nedostatečné zabezpečení skel při transportu – rozbití skel
- neoddělení skel při transportu – slepení skel

7 Příjem materiálu

V laboratoři jsou přijímány pouze řádně vyplněné žádanky a řádně označené vzorky biologického materiálu.

Příjem a kontrolu biologického materiálu včetně žádanek provádí zdravotní laborant pověřený příjmem biologického materiálu. Přiřadí nádobu/nádoby s materiálem k příslušné žádance dle povinných identifikačních údajů. Zadní stranu žádanky označí datumovým a příjmovým razítkem, do kolonky „Přijal“ rovnou zaznamená své jméno (razítko nebo parafa)

Po spárování materiálů a žádanek jsou žádanky založeny do NIS AKORD.

Všichni pracovníci přicházející do kontaktu s údaji vyšetřovaných pacientů jsou vázáni povinnou mlčenlivostí.

7.1 Řešení neshod při příjmu materiálu a kritéria pro odmítnutí

V tabulce jsou uvedena kritéria pro odmítnutí materiálu a případné neshody

Neshoda při příjmu	Postup na PAO	Řešení
Zcela neoznačená nádoba, absence identifikačního štítku	Nemožnost spárování se žádankou, nemožnost identifikace pacienta	Odmítnutí/nepřijetí vzorku.
Nesoulad identifikačních údajů na žádance a nádobě	Konzultace s odesílajícím pracovištěm	V případně vyjasnění oprava údajů a zpracování materiálu. Při přetrvávajících nejasnostech odmítnutí vzorku.
Materiál dodán bez žádanky	Konzultace s odesílajícím pracovištěm	Zpracováno po dodání žádanky. Při přetrvávajících nejasnostech odmítnutí vzorku.
Nedostatečné/chybějící údaje na žádance	Konzultace s odesílajícím pracovištěm	Zpracováno po doplnění údajů. Při přetrvávajících nejasnostech odmítnutí vzorku.
Nedostatečné/chybějící údaje na nádobě	Konzultace s odesílajícím pracovištěm	Zpracováno po doplnění údajů. Při přetrvávajících nejasnostech odmítnutí vzorku.
Nejasné značení nádob v případě vícečetných vzorků	Konzultace s odesílajícím pracovištěm a označení materiálu na PAO.	Materiál zpracován běžným způsobem včetně podrobného makropopisu. Záznam do výsledkového listu.
Materiál dodán bez fixační tekutiny (kromě KRYO)	Fixativum je dolito na PAO.	Materiál zpracován běžným způsobem. Záznam do výsledkového listu.
Tekutý materiál na cytologické vyšetření je vylitý	Pokud je materiál vylitý částečně, je zpracováno zbylé množství materiálu.	Materiál zpracován běžným způsobem. Záznam do výsledkového listu.
Dodáno rozbité sklo na cytologické vyšetření	Pokud je sklo zcela rozbité, nelze jej zpracovat.	Nepřijetí vzorku.

O všech neshodách uvede ZL záznam do příslušného sešitu neshod.

O nepřijetí vzorku ke zpracování informuje lékař PAO odesílajícího lékaře.

8 Vydávání výsledků a komunikace s laboratoří

Dodání výsledků histologických a cytologických vyšetření žadatelům je v rámci nemocnice prováděno odesláním výsledků do NIS Akord elektronicky a současně v tištěné podobě na výsledkovém listu.

Dodání výsledků vyšetření peroperačních biopsií žadatelům je hlášeno telefonicky patologem lékaři na klapku příslušného operačního sálu (která je uvedena na žádance).

Externím lékařům jsou výsledky vyšetření zasílány poštou na výsledkových listech.

Výsledek (výsledkový list, laboratorní nález) může být vydán v papírové formě přímo pacientovi, jinému než požadujícímu lékaři nebo jinému žadateli POUZE v těchto případech:

- jiný žadatel (samoplátce) si vyšetření řádně objednal,

- požadující lékař napsal na žádanku, že výsledek má být vydán jinému lékaři,
- ostatní případy jsou řešeny dle pokynů právníka NZ.

V jiných případech výsledek nesmí být vydán nebo sdělen pacientovi nebo třetí osobě, a to ani na základě jeho ústní (osobní nebo telefonické) nebo písemné žádosti.

Platí pravidlo „VÝSLEDEK PATŘÍ ŽADATELI“.

Všechny výsledky jsou v laboratoři dostupné v elektronické formě a jsou archivovány po dobu 5 let v souladu s interními postupy odboru informačních technologií.

Výsledky vyšetření ze smluvních laboratoří (prediktivní vyšetření, druhá čtení a konzultace) jsou naskenovány a připojeny ke stávající výsledkové zprávě formou dodatku v NIS. Takto doplněné výsledkové zprávy jsou zasílány na příslušná oddělení v tištěné verzi. Originály výsledkových zpráv ze smluvních laboratoří jsou archivovány na PAO.

Kopie onkologicky významných (maligních) nálezů se zasílají také na ORKO.

8.1 Hlášení výsledků telefonicky

Telefonická komunikace je obecně užívána zejména při řešení nějakého problému, k zajištění potřebných informací u nastalých neshod či ke konzultační činnosti. Ve všech případech musí být zajištěna jednoznačná identifikace volajícího.

Telefonicky je výsledek vyšetření oprávněn sdělovat pouze lékař PAO žádajícímu lékaři.

Ostatní zaměstnanci PAO nejsou oprávněni sdělovat výsledky, ani jiné citlivé informace o pacientech. Lékař, který výsledek hlásí, je povinen se přesvědčit, že výsledek sděluje oprávněnému lékaři, kterého jednoznačně identifikuje.

Hlášení výsledku telefonem je standardně užíváno pouze v případě sdělení výsledku peroperační biopsie operatérovi na příslušnou klapku, o čemž provede patolog záznam do NIS.

Ostatní případy mají formu konzultace lékaře s lékařem a nejsou zaznamenávány.

Zjišťování totožnosti volajícího:

- v případě, že je lékař PAO volající znám a po telefonu ho snadno identifikuje, totožnost neověřuje (platí zejména pro zaměstnance NZ).

- v případě, že lékař PAO volá osoba, která se představí jako lékař nebo zdravotní sestra určitého zdravotnického zařízení a lékař PAO ho jednoznačně není schopen identifikovat, výsledek ani žádné jiné informace v tuto chvíli nesděluje. Žadatel o výsledek musí udat své telefonní číslo, které lékař PAO ověří, a na které obratem zavolá výsledek vyšetření. Ověření telefonního čísla provede dle informací o žadateli na žádance, popřípadě ho vyhledá v seznamu spolupracujících zdravotnických zařízení dle vnitřního dokumentu PAO „Seznam spolupracujících externích zdravotnických zařízení“.

- v případě, že volá jakákoliv jiná osoba (zdravotní sestra, sanitář, pacient, rodinný příslušník, apod.) požadující informace, výsledek se zásadně NESDĚLUJE.

V případě, že ordinující lékař není patologem znám, vyžádá si od něho IČZ.

8.2 Časová dostupnost výsledků

Druh bioptických odběrů	Čas od příjmu do dodání výsledku vyšetření
Peroperační vyšetření „KRYO“	Výsledek je neprodleně hlášen lékaři telefonicky, nejpozději do 30 minut od doručení vzorku na PAO (10 až 20 minut technická část, 1 až 10 minut odečtení skel).
Běžné bioptické vzorky (kožní excize, lymf. uzliny, excize z ohraničených či difusních patolog. procesů, punkční biopsie, endoskopické biopsie, menší resekáty)	Standardní doba od přijetí řádně fixovaného materiálu činí 2-3 pracovní dny. Tato doba se může změnit v závislosti na obtížnosti diagnózy a nutnosti dalších vyšetřovacích postupů (viz dále).
Velké resekáty s nutností prodloužené fixace	Standardní doba + 1 až 2 dny
Přikrojení rezervního materiálu, prokrajování již hotových bloků	Standardní doba + 3 až 5 dní
Imunohistochemie	Standardní doba + 1 až 5 dní
Cytologická vyšetření	Do 5 pracovních dní
Odvápnění tvrdých tkání	Dle velikosti vzorku prodlužuje standardní dobu o 1 až 5 pracovních dní.
Výsledky konzultací a druhých čtení	Nelze přesně stanovit, průměrně do 3 až 4 týdnů od přijetí na PAO.
Pitvy	Do 1 měsíce

V případě, že dojde k opoždění vyšetření v důsledku nepředvídatelné situace na pracovišti (např. porucha odvodňovacích automatů, zalévací linky, cytocentrifugy, kryostatu), bude žadatel vyšetření o této skutečnosti informován zápisem do výsledkového listu (např.: porucha) nebo v případě peroperačních biopsií bude informován o zdržení telefonicky. Výsledkový list bude odeslán běžným způsobem.

8.3 Opravy výsledkových listů

Přes veškerá opatření systému řízení kvality nelze zcela vyloučit vznik nahodilých chyb a omylů. Dochází k nim při zásahu vnějších rušivých faktorů.

8.3.1 Chyba vzniklá na straně žadatele

Při zjištění chyby na lůžkovém oddělení nebo v ambulanci lékaře (nejčastěji záměna pacientů, vzorků nebo znehodnocení odebraného vzorku) je nutno tuto skutečnost sdělit co nejdříve osobně nebo telefonicky na PAO. Veškeré změny musí být provázeny novou žádankou o vyšetření, načež patolog posoudí, zda je možno v takovém případě vyšetření provést, a závěry uvede do výsledku vyšetření.

8.3.2 Chyba v rámci PAO v průběhu vyšetřování

Při zjištění chyby v rámci PAO („neshodného vyšetření“) se postupuje takto:

- je informován primář PAO, který zváží význam neshodných vyšetření a informuje klinického žadatele,
- v případě potřeby je další vyšetřování zastaveno a zprávy o výsledcích jsou zadrženy,
- již uvolněné výsledky neshodných vyšetření jsou v NIS AKORD podle potřeby primářem (lékařem) revidovány. Původní nález v systému zůstává a celý text je přeškrtnut. Vedle toho je uvedený platný text, který je znovu revidován a autorizován. Případné chybné výtisky jsou skartovány.
- po nalezení a odstranění příčiny chyby zdravotní laborantky a lékař určený primářem neshodná vyšetření zopakují

Každý výskyt neshody je dokumentován a zaznamenán a tyto záznamy jsou vedením laboratoře vyhodnocovány, aby mohly být nalezeny a vyhodnoceny trendy a zahájena preventivní opatření.

8.3.3 Oprava výsledku vyšetření po odeslání výsledku žadateli

Pokud je výsledková zpráva změněna, musí být uveden čas, datum a jméno osoby, která změnu provedla. Tyto informace jsou uvedeny v komentáři na výsledkové zprávě.

Výsledkový list s nesprávnými údaji není stornován. Patolog, který opravu provádí, upozorní telefonicky žadatele o nastalé situaci a zašle mu opravený výsledkový list, kde je pod původním nálezem revize nálezu s uvedením data a identifikace patologa, který revizi provedl. Tyto provedené opravy jsou vedeny jako neshoda v sešitu neshod.

8.4 Způsob řešení reklamací a stížností

8.4.1 Řešení reklamací

Za reklamaci výsledku je považován nesouhlas ze strany žadatele s nálezem, který je vyjádřen písemnou nebo ústní (telefonickou) formou.

Ošetřující lékař může požádat o 2. čtení, které bude provedeno na PAO nebo v jiné laboratoři vyššího typu. Požadavek na 2. čtení je evidován v NIS Akord.

Výsledek 2. čtení je zaslán ošetřujícímu lékaři formou dodatku. Originál je uchováván na PAO. O reklamacích je vedena na PAO evidence.

8.4.2 Řešení stížností

Za stížnost je považováno vyjádření nesouhlasu zadavatele nebo i jiné strany s rozsahem vyšetření, s požadavky ze strany PAO na poskytnutí klinických informací o pacientovi, s termínem laboratorního vyšetření nebo se způsobem jednání některého z pracovníků PAO.

Způsob podávání stížností:

- telefonicky, nebo písemně primáři PAO, nebo manažeru kvality PAO. Pokud nedoručí v jednání mezi stěžovatelem a vedoucími zaměstnanci PAO k oboustranné shodě, písemně řediteli nemocnice s vědomím vedoucích zaměstnanců PAO,
- písemně řediteli nemocnice bez vědomí vedoucích zaměstnanců PAO.

Stížnosti podané na vedení nemocnice řeší náměstek pro právní věci a personalistiku s primářem PAO.

O stížnostech vede evidenci manažer kvality PAO.

8.5 Konzultační činnost laboratoře

Konzultační činnost v oblasti bioptických, cytologických a nekroptických vyšetření: poskytujeme denně v pracovní dny od 7.00 – 15.30. Tel.: 515215433, event. kl. 431, 430.

9 Postup při výpadku nemocničního informačního systému (NIS)

Při požadování vyšetření na PAO je možno použít papírovou provizorní žádanku, která je k dispozici na intranetu k vytištění (jde o žádanky pro extramurální žadatele).

Není-li k dispozici předtištěný štítek na zkumavku s údaji o pacientovi, na nádobu s materiálem je nutno uvést tyto údaje:

- jméno a příjmení pacienta, rodné číslo, zkratku oddělení a v případě vícečetných vzorků od jednoho pacienta číselné rozlišení nádob.

Následuje předání žádanky spolu se vzorkem na PAO. Výsledky vyšetření nelze při výpadku NIS Akord odeslat z NIS Akord elektronicky, budou proto k dispozici pouze v papírové podobě na výsledkových listech. Po zprovoznění NIS budou dodatečně výsledky přeneseny i elektronicky do NIS.

10 Autopsie

Autoptická jednotka PAO sestává z pitevny, z manipulačních a administrativních prostor a 3 chladicích místností. Dále je ve staré nemocnici k dispozici 6 chladicích a 2 mrazicích boxy. Tato zařízení slouží pouze pro dočasné uložení kadaverů do doby předání pohřební službě.

V nabídce služeb PAO není organizace pohřbů, pozůstalí musí sami oslovit některou pohřební službu a s nimi sjednat pohřeb. Na PAO také není možné vystavení zemřelého pro účely posledního rozloučení s pozůstalými, toto na požádání pozůstalých zajistí pohřební služba v pietním prostředí.

10.1 Provádění pitev

Provádění pitev se v České republice řídí Zákonem č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů, část sedmá.

Na PAO jsou prováděny pouze patologicko-anatomické pitvy, tj. pitvy zemřelých pacientů v NZ. V případě úmrtí mimo NZ (popř. v konkrétních případech daných zákonem) jsou indikovány pitvy zdravotní či soudní, které jsou prováděny v Ústavu soudního lékařství FNUSA.

Pitva je indikována v případech, kdy není dostatečně objasněna příčina smrti, základní nemoci, dalších nemocí nebo jejich komplikací nebo klinická diagnóza. Rozhodnutí o provedení pitvy vyplývá:

- z rozhodnutí ošetřujícího (ohledávajícího) lékaře
- z rozhodnutí patologa
- ze zákonné povinnosti

Zákonná povinnost provést pitvu lze dále rozdělit na absolutní a relativní povinnost. Následující tabulka by měla sloužit jako vodítko ohledávajícím lékařům, kdy mají povinnost pitvu nařídít a jaký typ pitvy zvolit.

PŘÍPAD PITVY (citace dle Zákon č. 372/2011 Sb.)	POVINNOST PITVY	TYP
u pacientů, kteří zemřeli při operaci, při nechirurgickém intervenčním výkonu, v souvislosti s komplikací navazující na operaci nebo nechirurgický intervenční výkon nebo při úvodu do anestézie	VŽDY	P-A
jestliže byl z těla zemřelého proveden odběr orgánu pro účely transplantací, tkání nebo buněk pro použití u člověka nebo odebrána část těla pro výzkum nebo k výukovým účelům; v případech, kdy transplantační zákon stanoví provádění pitev jinak, postupuje se podle transplantačního zákona	VŽDY	P-A
v případě, že k úmrtí došlo v souvislosti se závažnou nežádoucí příhodou při klinickém hodnocení humánního léčivého přípravku nebo s nežádoucí příhodou při klinických zkouškách zdravotnického prostředku nebo v souvislosti s ověřováním nových poznatků použitím metod, které dosud nebyly v klinické praxi na živém člověku zavedeny, nebo v případě podezření na tyto skutečnosti	VŽDY	P-A
v případě podezření, že k úmrtí došlo v souvislosti s odběrem orgánu za účelem transplantace nebo tkání nebo buněk pro použití u člověka,	VŽDY	P-A
u žen, které zemřely v souvislosti s těhotenstvím, porodem, potratem, umělým přerušením těhotenství nebo v šestinedělí,	NE, pokud je příčina úmrtí zřejmá	P-A
u plodů z uměle přerušovaných těhotenství provedených z důvodů genetické indikace nebo indikace vrozené vývojové vady plodu,	NE, pokud je příčina úmrtí zřejmá	P-A
u dětí mrtvě narozených a u dětí zemřelých do 18 let věku,	NE, pokud je příčina úmrtí zřejmá	P-A
<i>v případě, kdy není dostatečně objasněna příčina smrti, základní nemoci, dalších nemocí, nebo jejich komplikací, nebo klinická diagnóza</i>	<i>NE, fakultativní, při dodatečně provedeném odborném posouzení je příčina úmrtí zřejmá</i>	<i>P-A</i>
při podezření, že úmrtí může být v příčinné souvislosti s nesprávným postupem při poskytování zdravotních služeb, které vyslovil zdravotnický pracovník zúčastněný na poskytování zdravotních služeb, lékař, který provedl prohlídku těla zemřelého, nebo osoba blízká zemřelému,	VŽDY	ZD
u osob, které zemřely ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence.	VŽDY	ZD

<p><i>při náhlých a neočekávaných úmrtích, jestliže při prohlídce těla zemřelého nedošlo ke stanovení příčiny smrti, nebo nebyla příčina smrti dostatečně objasněna</i></p>	<p><i>NE, fakultativní, při dodatečně provedeném odborném posouzení je příčina úmrtí zřejmá</i></p>	<p>ZD</p>
<p>při všech násilných úmrtích včetně sebevraždy,</p>	<p>de iure NE, pokud je příčina úmrtí zřejmá, ale doporučujeme kontaktovat Policii ČR</p>	<p>ZD</p>
<p>při podezření, že úmrtí mohlo být způsobeno v souvislosti se zneužíváním návykových látek,</p>	<p>de iure NE, pokud je příčina úmrtí zřejmá, ale doporučujeme kontaktovat Policii ČR</p>	<p>ZD</p>
<p>P-A Patologicko-anatomická pitva ZD Zdravotní pitva</p>		

Pitvu je možno provést nejdříve 2 hodiny od konstatování smrti.

Při pitvě je lékařem odebírán biologický materiál, který je následně zpracován, a výstupem jsou zhotovené histologické preparáty, které zdravotní laborantky odevzdají lékaři ke stanovení diagnózy.

10.2 Označení a transport těla

Označení a transport musí být v souladu s celonemocniční *Směrníci „Péče o umírajícího a zemřelého“*.

Transport a příjem zemřelých k dočasnému uložení v chladicím zařízení probíhá v režimu 24/7 a je zajišťován následovně:

- V pracovní dny v době od 7:00 – 14:30 zajišťuje svoz sanitář PAO,
- Mimo uvedenou dobu zajišťuje svoz sanitář sloužící ÚPS.

Evidenci zemřelých zajišťuje pitevní sanitář a *administrativní pracovnice PAO*, v době jejich nepřítomnosti zastupující sanitář a pověřená ZL.

Spolu s tělem zemřelého je nutné neprodleně dodat na PAO dokumentaci, která musí obsahovat:

- Propouštěcí zpráva,
- List o prohlídce zemřelého, část A, list 1 - prohlídka : ÚZIS ČR, kopie do dokumentace PZS,
- List o prohlídce zemřelého, část B1 - matriční úřad,
- List o prohlídce zemřelého, část B3, list 1 - prohlídka: provozovatel pohřební služby.

Se zemřelým pacientem je vždy na PAO odeslán i doklad totožnosti (občanský průkaz, cestovní pas - pokud měl u sebe zemřelý pacient obojí, tak obojí) a kartičku zdravotní pojišťovny. PAO

následně zajistí předání dokladů na matriku za NZ (tento úkon neprovádí pracoviště samo, provádí ho pouze PAO).

10.3 Výsledek pitvy

Výsledek pitvy (pítevní protokol) je zpracován dle provozních možností PAO v co nejkratší možné době, nejdéle do 1 měsíce od provedení pitvy, a následně odeslán na oddělení, které pitvu indikovalo.

Pítevní protokol je také zasílán praktickému lékaři zemřelého, je-li tento znám.

Kopie pítevního protokolu není pozůstalým vydávána, o její kopii si mohou požádat na sekretariátu ředitele NZ. Stejně tak nejsou pozůstalým ze strany PAO sdělovány žádné informace o výsledcích pitvy. Tyto informace sděluje pozůstalým ošetřující lékař zemřelého na základě obdržení pítevního protokolu.

10.4 Výdej těl zemřelých pohřební službě

Těla zemřelých jsou pohřební službě vydávána na základě plné moci od osoby zajišťující pohřbení. Správná identifikace těla je kontrolována společně sanitářem PAO i pracovníkem pohřební služby. O vydání těl je proveden záznam v Knize zemřelých. K úpravě těl pohřební službou slouží manipulační prostory.

Pohřební službě je spolu s tělem vydána tato dokumentace:

- List o prohlídce zemřelého, část B3, list 1 - prohlídka: provozovatel pohřební služby (vždy)
- List o prohlídce zemřelého, část B2, list 2 - pitva: osoba zajišťující pohřbení (v případě pitvy)
- List o prohlídce zemřelého, část B3, list 2 - pitva: provozovatel pohřební služby (v případě pitvy)

Výdej zemřelých probíhá v pracovní dny od 8:00 do 14:00

11 Zrušovací ustanovení

K datu účinnosti této směrnice se ruší směrnice „Laboratorní příručka“ vydaná s účinností od 1. 8. 2022

12 Související dokumenty

Označení	Název
EXTERNÍ	
NASKL	Metodický pokyn M-LABR3
NASKL	Vzorové dokumenty NASKL
INTERNÍ	
Směrnice PAO	Organizační řád PAO
Směrnice NZ	Péče o umírajícího a zemřelého v NZ

Dokument je duševním majetkem Nemocnice Znojmo, příspěvková organizace. Dokument je řízen na internetu a intranetu NZ a v očíslovaných výtiscích na PAO

13 Přílohy

- Žádanka o histologické – cytologické vyšetření na Patologicko – anatomickém oddělení Nemocnice Znojmo, p.o. – cesta: [www.nemzn.cz\informace pro odborníky\žadanky](http://www.nemzn.cz/informace-pro-odborniky/žadanky)
- [Seznam protilátek pro imunohistochemické vyšetření](#)

14 Administrativní list

V případě návrhu změn tohoto dokumentu kontaktujte zpracovatele

Číslo vydání	Revize (shrnutí změn)	Zpracoval	Přezkoumal	Schválil	Účinnost od:
01	1. vydání	MUDr. Zdeněk Šalomon v.r. Primář PAO	MUDr. Monika Bartůňková v.r. Lékař PAO	MUDr. Zdeněk Šalomon vr. Primář PAO	1.05.2007
02	Změny provedeny <i>kurzívou</i> .	M. Dvořáčková v.r. ZL PAO MUDr. Z. Šalomon v.r. Primář PAO	MUDr. Michal Voňavka v.r. lékař PAO	MUDr. Zdeněk Šalomon v.r. Primář PAO	10.4.2012
03	Rozšíření nabídky IHC vyšetření kap- 4.2.2., změny provedeny <i>kurzívou a modře</i> .	M Dvořáčková v.r. ZL PAO MUDr. Z. Šalomon v.r. Primář PAO	MUDr. Michal Voňavka v.r. lékař PAO	MUDr. Zdeněk Šalomon v.r. Primář PAO	1.12.2012
04	Rozšíření nabídky IHC vyšetření, kap. 3.3, 4.2.3.4. změny provedeny <i>kurzívou a modře</i> .	M. Dvořáčková v.r. ZL PAO MUDr. Z. Šalomon v.r. Primář PAO	MUDr. Michal Voňavka v.r. lékař PAO	MUDr. Zdeněk Šalomon v.r. Primář PAO	1.7.2013
05	Rozšíření nabídky IHC vyšetření, změny provedeny <i>kurzívou a modře</i> .	M. Dvořáčková v.r. ZL PAO MUDr. Z. Šalomon v.r. Primář PAO	MUDr. Michal Voňavka v.r. lékař PAO	MUDr. Zdeněk Šalomon v.r. Primář PAO	1.6.2014
06	Rozšíření nabídky IHC vyšetření, změny provedeny <i>kurzívou a modře</i> .	M. Dvořáčková v.r. ZL PAO MUDr. Z. Šalomon v.r. Primář PAO	MUDr. Michal Voňavka v.r. lékař PAO	MUDr. Zdeněk Šalomon v.r. Primář PAO	1.11.2014
07	Rozšíření nabídky IHC vyšetření, změny provedeny <i>kurzívou a modře</i>	M. Dvořáčková v.r. Vrchní ZL PAO MUDr. Z. Šalomon v.r. Primář PAO	MUDr. Michal Voňavka v.r. lékař PAO	MUDr. Zdeněk Šalomon v.r. Primář PAO	1.11.2015
08	Rozšíření nabídky IHC vyšetření, změna požadavku na fixaci cytologického materiálu (výpotky a ascites, urologická cytologie) změny provedeny <i>kurzívou a modře</i>	M. Dvořáčková v.r. Vrchní ZL PAO MUDr. Z. Šalomon v.r. Lékař PAO	MUDr. Monika Bartůňková v.r. Lékař PAO	MUDr. Michal Voňavka v.r. Primář PAO	1.5.2016

Dokument je duševním majetkem Nemocnice Znojmo, příspěvková organizace. Dokument je řízen na internetu a intranetu NZ a v očíslovaných výtiscích na PAO

09	Změny v personálním obsazení PAO. Výsledek revize – rozšíření nabídky IHC vyšetření, seznam konzultantů změny provedeny <i>kurzívou a modře</i>	M. Dvořáčková v.r. .ZL PAO Michaela Lehnerová v.r. Vrchní ZL PAO	MUDr. Monika Bartůňková v.r. Lékař PAO	MUDr. Michal Voňavka v.r. Primář PAO	1.4.2017
10	Změny provedeny <i>kurzívou a modře</i>	Michaela Lehnerová v.r. Vrchní ZL PAO	MUDr. Monika Bartůňková v.r. Lékař PAO	MUDr. Michal Voňavka v.r. Primář PAO	1.4.2018
11	Změny provedeny <i>kurzívou a modře</i>	Michaela Lehnerová v.r. Vrchní ZL PAO	MUDr. Monika Bartůňková v.r. Lékař PAO	MUDr. Michal Voňavka v.r. Primář PAO	1.4.2019
12	Změny provedeny <i>kurzívou a modře</i>	Mgr. Kamila Kiliánová v.r. Vrchní ZL PAO	MUDr. Jan Havran v.r. Manažer kvality PAO	MUDr. Jiří Lenz, Ph.D. v.r. Primář PAO	1.8.2022
13	Změny provedeny <i>kurzívou a modře</i>	Markéta Dvořáčková v.r. Vrchní ZL PAO MUDr. Jan Havran v.r. Manažer kvality PAO	MUDr. Michal Voňavka v.r.	MUDr. Jiří Lenz, Ph.D. v.r. Primář PAO	1.7.2025

Datum účinnosti je stanoven v zápatí dokumentu.

Každá revize dokumentu je identifikována číslem vydání (v zápatí dokumentu „ver“). Pro detailní záznam změn při revizi dokumentu jsou změny provedeny *modrou kurzívou*. Při každé následující revizi jsou předchozí změny „narovnané“ a začerněny a nové změny jsou opět provedeny *modrou kurzívou*. V případě, že se obsah dokumentu nemění, číslo vydání a účinnost zůstává stejné.

